

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Ústav obecné lingvistiky

Vyjádření školitele

k průběhu doktorského studia a ke kvalitě disertační práce

MICHAELA BENÍŠKA

a) Vyjádření k průběhu doktorského studia

Mgr. Michael Beníšek započal své doktorské studium *Obecné lingvistiky* v akademickém roce 2010–2011 s disertačním projektem *The Transcarpathian varieties of North Central Romani*. (V roce 2015 byl název disertace upřesněn na *Eastern Uzh varieties of North Central Romani*, bez faktické a úřední změny tématu.) Dne 14. 5. 2014, tj. po čtyřech letech, zakončil vlastní studium úspěšným složením státní doktorské zkoušky. V průběhu studia získal 232 kreditů, výrazně vyšší počet, než bylo plánováno v individuálním studijním plánu, totiž 142 kreditů (tj. v obou případech bez započtení odevzdání disertační práce).

Doktorand v průběhu studia a) bohatě publikoval vlastní odborné texty – mj. článek v zahraničním recenzovaném časopise (2013b), článek v českém recenzovaném časopise (2014), kapitolu v zahraničním sborníku (2013a) a kapitolu v zahraniční monografii (2017); b) prezentoval své odborné výsledky na několika mezinárodních konferencích (Štýrský Hradec, Barcelona, Trondheim, Joensuu, Bratislava, Oslo, Stockholm), včetně prestižních; c) jako spolupracovník s 25 % úvazkem se zásadním způsobem účastnil mého projektu *Linguistic Atlas of Central Romani* (GA ČR, 2011–2013); d) absolvoval bisestrální zahraniční stáž pod vedením prof. Yarona Matrase na universitě v britském Manchesteru (1. říjen 2015 – 30. červen 2016) a zúčastnil se *LOT Winter School* v nizozemském Leidenu (Leiden University Centre of Linguistics; 7. – 18. leden 2013) a *Summer School of Language Documentation and Linguistic Diversity* ve Stockholmu (Department of Linguistics, University of Stockholm; 23. červen – 4. červenec 2014); a e) významnou měrou se podílel na výuce oboru *Romistika* na FF UK.

Shrnuji, že Michael Beníšek absolvoval své doktorské studium **excelentně**.

PUBLIKACE

Beníšek, Michael. 2013a. Serednye Romani: a North Central Romani dialect of Transcarpathian Ukraine. In:

- Schrammel-Leber, Barbara & Tiefenbacher, Barbara (eds.) *Romani V. Papers from the Annual Meeting of the Gypsy Lore Society, Graz 2011*. Graz: Grazer Linguistische Monographien. 42–60.
- Beníšek, Michael. 2013b. Central Romani *lidža-/ ledž-*: a vestige of an Indo-Aryan compound verb and its cross-dialectal variability. *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae* 66, 4: 471–486.
- Beníšek, Michael. 2014. Čtyři pohádky „slovenských Romů“ ze Zakarpatské Ukrajiny. *Romano džaniben* 1/2014: 113–141.
- Beníšek, Michael. 2017. Miklosich's vocabulary of Galician Romani and its affinities with today's North Central Romani of Halychyna. In: Kozhanov, Kiril / Mikhail Oslon / Halwachs, Dieter W. (eds.) *Das amen godi pala Lev Čerenkov. Romani historija, čhib taj kultura*. Graz: Grazer Linguistische Monographien. 98–110.
- KONFERENCE
- Beníšek, Michael. 2011. Romani of Serednye: a report on a Transcarpathian Romani variety. *Annual Meeting of the Gypsy Lore Society and Conference on Gypsy Studies*. Graz. 1 – 3 September 2011.
- Beníšek, Michael. 2012. On the origin of the consonantal feminine stems in Romani. *10th International Conference on Romani Linguistics*. Barcelona. 5 – 7 September 2012.
- Beníšek, Michael. 2013. Predicative possession in Western Transcarpathian Romani. *7th International Conference on Language Variation in Europe (ICLaVE)*. Trondheim. 26 – 28 June 2013.
- Beníšek, Michael. 2014. Romani dialects on the Slovak – Ukrainian border. *FINKA Symposium "On the border of language and dialect"*. Joensuu. 4 – 6 June 2014.
- Beníšek, Michael. 2014. The sociolinguistic situation of two Romani communities in Uzhhorod. *Annual Meeting of the Gypsy Lore Society and Conference on Gypsy Studies*. Bratislava. 11 – 13 September 2014.
- Beníšek, Michael. 2014. Rediscovered Central Romani in Ukrainian Galicia. *11th International Conference on Romani Linguistics*. Oslo. 15 – 17 September 2014.
- Beníšek, Michael. 2016. Long vowels in Eastern Uzh Romani, with special reference to /ā/. *12th International Conference on Romani Linguistics*. Stockholm. 14 – 16 September 2016.

b) Vyjádření ke kvalitě disertační práce

Disertační práce Mgr. Michaela Beníška *Eastern Uzh varieties of North Central Romani* je vůbec prvním (a na romistické poměry nebývale podrobným) gramatickým popisem tzv. východoužské romštiny, regionálního dialektu romštiny, jímž hovoří část Romů na území ukrajinského Zakarpatska. Autor popisuje nejen struktury společné všem lokálním varietám uvedeného dialektu, ale detailně se zabývá také jeho interní strukturní variací.

Anglicky psaná disertace sestává z 13 kapitol. Úvodní kapitola (30 stran) mj. vymezuje objektový jazyk, popisuje jeho sociolingvistickou situaci (vitalitu a současně i minulé kontaktní jazyky) a věnuje se zdrojům dat a metodologii práce. Druhá kapitola (33 stran) je věnována synchronní i diachronní

fonologii a obsahuje i návrh ortografie uvedeného dialektu. Centrální část disertace tvoří sedm kapitol (242 stran) věnovaných morfologii, příp. morfosyntaxi jednotlivých slovních druhů (sloves; substantiv; adjektiv; zájmených slov; členů a deiktických slov; číslovek a dalších kvantifikátorů; adverbíí a částic). Různé aspekty syntaktické struktury jsou popsány v posledních čtyřech kapitolách (162 stran). Disertace vyniká mj. svým rozsahem: vlastní text má 467 stran (bez 11stránkové bibliografie) a samotný strukturovaný obsah 11 stran.

Disertace – po svém případném publikování ve formě monografie – bude nepochybně zásadním přínosem romistické lingvistiky, a to v mezinárodním kontextu. Doktorand velmi detailně popsal gramatickou strukturu dosud zcela nepopsaného dialektu romštiny. Vyšel z vlastních jazykových dat, která získával v rámci opakovaných terénních výjezdů do tradičních lokalit východoužské romštiny v průběhu deseti let; celkově v místních romských komunitách strávil rok a půl „čistého“ času.

Disertace má přehlednou a hierarchicky bohatou vnitřní strukturu. Převážně synchronní lingvistická analýza gramatických struktur, s mnoha poznámkami k diachronii, zvláště bohatým důsledkům jazykového kontaktu, je zcela adekvátní, v mnoha případech (z hlediska romistické tradice) inovativní a neobsahuje zjevné analytické chyby. Za důležitou považuju bohatou exemplifikaci gramatických struktur interlineárně glosovanými větnými příklady (celkem 256) a důsledné rozlišování mezi příklady elicitovanými a extrahovanými ze spontánně produkovaných textů.

c) **Závěr**

Disertační práce Mgr. Michaela Beníška zcela jednoznačně splňuje veškeré požadavky standardně kladené na daný žánr textu. Pro její nesporný odborný přínos ke gramatické deskripci romštiny a vysoce kvalitní zpracování **doporučuju** disertaci k obhajobě a navrhuju ji klasifikovat jako **prospěl**.

Mgr. Viktor Elšík, Ph.D.

LING FF UK

Praha, 11. června 2017